

ПОЛІТИКА ОФІСУ ПРОКУРОРА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ВРАХУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ШКОДИ: ЗАСТОСУВАННЯ РИМСЬКОГО СТАТУТУ В КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

НУРУЛЛАЄВ Ількін Садагат огли - д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ORCID: 0000-0002-9658-9432

УДК 341.48:504

DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2026.1.61>

Статтю присвячено комплексному аналізу Політики щодо врахування екологічної шкоди в межах застосування Римського статуту Міжнародного кримінального суду, ухваленої Офісом прокурора Міжнародного кримінального суду, та з'ясуванню її значення для розвитку міжнародно-правових механізмів притягнення до відповідальності за злочини, пов'язані із завданням шкоди довкіллю. Актуальність дослідження зумовлена зростанням масштабів екологічної деградації в умовах сучасних збройних конфліктів, зокрема у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України, що супроводжується систематичним руйнуванням природних екосистем та значними довгостроковими наслідками для навколишнього середовища.

У статті розкрито зміст поняття «екологічні злочини» у розумінні Політики та проаналізовано підходи до інтеграції екологічного виміру в реалізацію юрисдикції Суду без формального розширення переліку злочинів, передбачених Римським статутом. Обґрунтовано, що екологічна шкода може виступати як конструктивною ознакою складу воєнного злочину, так і способом його вчинення або наслідком, що впливає на оцінку тяжкості діяння, визначення пріоритетності переслідування та застосування репарацій.

Особливу увагу приділено аналізу категорій «природне середовище» та «екологічна шкода», які у Політиці тлумачаться широко та з урахуванням сучасних наукових підходів до функціонування екосистем. Досліджено засадничі принципи, що визначають діяльність Офісу прокурора у цій сфері, зокрема інтерсекційність, міждисциплінарність, міжпоколінну справедливість і комплементарність, а також їх значення для

формування комплексного підходу до розслідування та кримінального переслідування злочинів, пов'язаних із довкіллям.

Зроблено висновок, що Політика є важливим кроком у напрямі екологізації міжнародного кримінального права та формування практики, здатної забезпечити більш ефективне реагування на серйозну шкоду довкіллю в інтересах нинішніх і майбутніх поколінь.

Ключові слова: екологічна шкода; Міжнародний кримінальний суд; збройний конфлікт; компенсація; відповідальність за шкоду довкіллю; Офіс Прокурора Міжнародного кримінального суду; екологічна безпека; воєнні репарації.

Постановка проблеми

Зростання масштабів екологічної деградації, спричиненої збройними конфліктами та іншими формами масового насильства, актуалізує питання ефективності міжнародно-правових механізмів притягнення до відповідальності за заподіяння шкоди довкіллю. Особливої гостроти ця проблема набула у зв'язку з триваючою збройною агресією Російської Федерації проти України, що супроводжується систематичним руйнуванням природних екосистем, забрудненням земель і водних ресурсів, знищенням об'єктів критичної інфраструктури, лісових масивів і заповідних територій, а також техногенними катастрофами значного масштабу. Такі дії мають не лише гуманітарні, а й довгострокові екологічні наслідки, які впливають на стан довкілля та умови життя нинішніх і майбутніх поколінь.

Попри наявність у Римському статуті Міжнародного кримінального суду положень, що передбачають кримінальну відповідальність за завдання широкої, довготривалої та серйозної шкоди природному середовищу, міжнародне кримінальне право залишається переважно антропоцентричним і не містить автономної категорії екологічних злочинів. Наявна нормативна конструкція обмежує можливості кваліфікації екологічної шкоди як самостійного об'єкта посягання, оскільки вона здебільшого розглядається як супутній або контекстуальний елемент інших міжнародних злочинів.

Серед ключових проблем правового регулювання слід виокремити: по-перше, відсутність універсально визнаного визначення понять «природне середовище» та «екологічна шкода» у міжнародному праві; по-друге, складність доведення критеріїв «широкої, довготривалої та серйозної» шкоди, передбачених статтею 8 Римського статуту; по-третє, труднощі встановлення причинно-наслідкового зв'язку між конкретними діями та екологічними наслідками в умовах збройного конфлікту; по-четверте, обмежену розробленість практики міжнародних судових інституцій щодо оцінки та відшкодування екологічної шкоди.

Додатковим викликом є необхідність узгодження міжнародного кримінального переслідування з національними механізмами відповідальності, що особливо актуально в умовах реалізації принципу комплементарності Міжнародним кримінальним судом. Відсутність уніфікованих стандартів документування, оцінки та доказування екологічної шкоди ускладнює формування сталої правозастосовної практики.

У цьому контексті ухвалення Офісом прокурора Міжнародного кримінального суду Політики щодо врахування екологічної шкоди в межах застосування Римського статуту є відповіддю на потребу систематизації підходів до розслідування та переслідування діянь, пов'язаних із завданням шкоди довкіллю. Водночас залишається відкритим питання достатності існуючих міжнародно-правових інструментів для ефективного реагування на екологічні злочини в умовах сучасних збройних конфліктів, зокрема в

контексті війни Російської Федерації проти України, що й зумовлює необхідність подальшого наукового аналізу цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сучасна наукова дискусія щодо екологічної шкоди в міжнародному кримінальному праві зосереджується на тлумаченні положень Римського статуту Міжнародного кримінального суду, зокрема статті 8(2)(b)(iv), яка передбачає кримінальну відповідальність за завдання «широкої, довготривалої та серйозної» шкоди природному середовищу. Дослідники наголошують на складнощях доведення цих критеріїв і причинно-наслідкового зв'язку, що ускладнює застосування норми на практиці.

Окремі праці розвивають концептуальний підхід до екологізації міжнародних злочинів, пропонуючи розглядати екологічну шкоду як спосіб вчинення або наслідок кримінальних діянь, що сприяє уніфікації підходів до оцінки шкоди. Це відображено в роботах з міждисциплінарним ухилом, які окрім юридичного аналізу враховують екологічні, соціальні й наукові аспекти документування шкоди.

Інституційна ініціатива Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду щодо розроблення й ухвалення Політики щодо врахування екологічної шкоди стала предметом активного обговорення серед міжнародних експертів і правозахисних організацій. Публікації, що супроводжували цей процес, оцінюють потенціал документа для формування сталих стандартів розслідування та переслідування екологічних злочинів, водночас звертаючи увагу на виклики імплементації.

Додатково вагомими є консультаційні висновки міжнародних судових органів (зокрема Міжнародного Суду ООН щодо зміни клімату), які підсилюють аргументацію про необхідність врахування екологічної шкоди як складової міжнародної відповідальності. Підвищений інтерес до цієї проблематики також зумовлений широким спектром екологічних злочинів, задокументованих у зв'язку з війною Російської Федерації про-

ти України, що потребує подальших досліджень і адаптації правових підходів.

Отже, метою цієї статті є комплексний науково-правовий аналіз Політики щодо врахування екологічної шкоди в межах застосування Римського статуту Міжнародного кримінального суду, ухваленої Офісом прокурора Міжнародного кримінального суду, а також визначення її значення для розвитку міжнародно-правових механізмів притягнення до відповідальності за злочини, пов'язані із завданням шкоди довкіллю.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, застосування яких зумовлене міжгалузевим характером проблематики притягнення до міжнародної кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані із завданням шкоди довкіллю в межах дії Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Базовим є формально-юридичний метод, який використано для аналізу нормативних положень Римського статуту, програмних документів Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду та пов'язаних із ними міжнародно-правових актів. Системно-структурний метод дав змогу розглянути Політику як елемент ширшого механізму функціонування Міжнародного кримінального суду та оцінити її місце в системі джерел міжнародного кримінального права. Застосування порівняльно-правового методу сприяло зіставленню положень Політики з чинними нормами міжнародного гуманітарного права, міжнародного права прав людини та доктринальними підходами до криміналізації екологічної шкоди. Метод тлумачення правових норм (граматичне, системне та телеологічне тлумачення) використано для з'ясування змісту ключових понять, зокрема «екологічні злочини», «природне середовище» та «екологічна шкода». Крім того, у дослідженні застосовано елементи міждисциплінарного підходу, що дозволило врахувати сучасні наукові уявлення про функціонування екологічних систем і їхній зв'язок із соціальними процесами. Сукупність зазначених методів забезпечила комплексність

аналізу та обґрунтованість сформульованих висновків.

Виклад основного матеріалу

Аналізуючи положення Політики щодо врахування екологічної шкоди в межах застосування Римського статуту (надалі також - Політика), варто розпочати з того, що вона визначає засади, відповідно до яких Офіс прокурора Міжнародного кримінального суду реалізовуватиме свій мандат і процесуальні повноваження з метою розслідування та кримінального переслідування діянь, що належать до юрисдикції Міжнародного кримінального суду та були вчинені із використанням способів, які спричинили шкоду довкіллю, або наслідком яких стала така шкода. У межах цього документа зазначені правопорушення узагальнено позначаються як екологічні злочини. Окрім цього, Політика окреслює підходи до підтримки національних органів у здійсненні кримінального переслідування протиправної діяльності, що має екологічний вимір.

Хоча Римський статут Міжнародного кримінального суду концептуально зосереджений передусім на захисті життя, безпеки та гідності людини, його нормативна конструкція водночас передбачає визнання та охорону внутрішньої цінності природного середовища. Між протидією безкарності за міжнародні злочини та запобіганням екологічній деградації існує тісний змістовний і функціональний взаємозв'язок. Руйнування, виснаження або забруднення довкілля здебільшого має прямі наслідки для людини, адже саме це зумовлює вимушене переміщення населення, завдає значних фізичних і психічних страждань потерпілим, а в окремих випадках спричиняє загибель осіб.

За умови встановлення причинно-наслідкового зв'язку між умисними діями особи та об'єктивними ознаками складу злочину, передбаченого Римським статутом, відповідні діяння можуть кваліфікуватися як міжнародні злочини як у період збройного конфлікту, так і в умовах мирного часу.

Так, Політика відображає прагнення Офісу прокурора забезпечити інтеграцію екологічного виміру у всі напрями своєї діяльності — від попереднього аналізу ситуа-

цій до формування обвинувачень у конкретних справах. Її реалізація має на меті більш повне врахування злочинів, що підпадають під юрисдикцію Суду та супроводжуються завданням шкоди довкіллю [7].

Ухвалюючи цю Політику та акцентуючи увагу на системному зв'язку між заподіянням екологічної шкоди й учиненням міжнародних злочинів, Офіс прокурора Міжнародного кримінального суду визначає комплекс стратегічних орієнтирів своєї діяльності. Насамперед ідеться про підкреслення того, що значна кількість злочинів, передбачених Римським статутом Міжнародного кримінального суду, може бути вчинена із застосуванням способів, які спричиняють шкоду довкіллю, або ж мати її як безпосередній чи опосередкований наслідок. У цьому контексті екологічний вимір не розглядається як другорядний аспект, а інтегрується у структуру аналізу складів злочинів, що підпадають під юрисдикцію Міжнародного кримінального суду.

Водночас Політика фіксує інституційну відданість Офісу прокурора ретельності при розслідуванні та кримінальному переслідуванні злочинів, пов'язаних із заподіянням екологічної шкоди, а також передбачає формування внутрішньої організаційної інфраструктури, здатної забезпечити ефективність такої діяльності. Це охоплює вдосконалення кадрової політики, спеціалізовану підготовку працівників, розширення співпраці з зовнішніми експертами та інституціями, а також запровадження системних механізмів імплементації, моніторингу й оцінювання результативності відповідних заходів.

Окремий акцент робиться на стимулюванні та підтримці національних правозастосовних органів щодо розслідування екологічних злочинів та інших форм незаконної діяльності, що призводить до шкоди довкіллю. Такий підхід узгоджується з принципом комплементарності та сприяє зміцненню внутрішньодержавної спроможності реагувати на екологічні правопорушення. Важливим напрямом визначено також координацію взаємодії з організаціями громадянського суспільства та іншими недержавними суб'єктами, чия експертна база або доступ до інформації можуть істотно по-

силити міжнародні й національні механізми притягнення до відповідальності.

Крім того, Політика передбачає активну комунікацію з корпоративними структурами та іншими суб'єктами господарювання з метою інформування їх про потенційні юридичні ризики, пов'язані з їхньою діяльністю, ланцюгами постачання або інвестиційними портфелями. Така превентивна взаємодія покликана стимулювати запобігання чи припинення участі у протиправних практиках, що спричиняють екологічну шкоду. У ширшій перспективі реалізація зазначених підходів має сприяти розвитку міжнародної судової практики та формуванню належних стандартів кримінального переслідування екологічних злочинів як у межах діяльності Міжнародного кримінального суду, так і поза ним.

Логічним продовженням окреслених стратегічних орієнтирів є характеристика процесу формування цієї Політики, що має принципове значення для розуміння її змістовного наповнення та інституційної легітимності. Її розроблення здійснювалося на основі широкого та багаторівневого консультативного процесу, який охоплював кілька етапів письмового подання пропозицій, а також безпосередні обговорення із працівниками Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду. Водночас до цього процесу були залучені зовнішні експерти, представники академічного середовища, міжнародних організацій, громадянського суспільства та інші заінтересовані сторони з різних регіонів світу. Такий інклюзивний підхід забезпечив міждисциплінарність аналізу та врахування різноманітних правових, екологічних і практичних аспектів притягнення до відповідальності за злочини, пов'язані із завданням шкоди довкіллю [2].

Структурна побудова Політики спрямована на забезпечення її максимальної прикладної цінності для внутрішнього використання у діяльності Офісу прокурора, зокрема під час визначення пріоритетів розслідування, формування доказової бази та розроблення правових позицій у справах, що підпадають під юрисдикцію Міжнародного кримінального суду. Водночас документ сконструйований таким чином, щоб

залишатися релевантним і доступним для ширшого кола суб'єктів, залучених до забезпечення екологічної справедливості, включно з національними правоохоронними органами, суддями, науковцями та правозахисними інституціями. Це сприяє формуванню спільного нормативного та методологічного підґрунтя для реагування на екологічні злочини як на міжнародному, так і на внутрішньодержавному рівнях.

Важливим елементом методологічної визначеності цього документа є уточнення термінологічного апарату, що застосовується в його межах. Поняття та категорії, закріплені в Політиці, мають спеціальне значення і використовуються виключно для цілей її реалізації та тлумачення. Запропоновані дефініції покликані забезпечити внутрішню узгодженість документа та уніфіковане розуміння його положень у діяльності Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду.

Водночас такі визначення не слід розглядати як спробу нормативного закріплення відповідних категорій у ширшому міжнародно-правовому контексті або як обмеження подальшого розвитку доктринальних підходів і правозастосовної практики. Вони не спрямовані на звуження змісту відповідних понять поза межами Політики та не перешкоджають еволюції міжнародного права, зокрема у сфері притягнення до відповідальності за злочини, що пов'язані із завданням шкоди довкіллю.

Видається обґрунтованим розпочати аналіз із з'ясування змісту поняття «екологічні злочини» у розумінні цієї Політики, оскільки саме коректне тлумачення цієї категорії визначає межі подальшого дослідження.

Так, у контексті Політики під екологічними злочинами розуміються злочини, віднесені до юрисдикції Суду відповідно до статті 5 Римського статуту Міжнародного кримінального суду, які були вчинені способом, що спричинив шкоду довкіллю, або наслідком яких стала така шкода. Отже, йдеться не про запровадження нової самостійної категорії міжнародних злочинів, а про функціональне окреслення вже існуючих складів злочинів крізь призму їх екологічного виміру [6].

По-перше, до сфери дії Політики належить злочин, передбачений підпунктом (iv) пункту (b) частини другої статті 8 Римського статуту Міжнародного кримінального суду, у диспозиції якого прямо закріплено заборону завдання широкої, довготривалої та серйозної шкоди природному середовищу. У цьому випадку екологічна шкода є конструктивною ознакою складу воєнного злочину і підлягає доведенню як обов'язковий елемент об'єктивної сторони [7].

По-друге, Політика охоплює злочини, передбачені Римським статутом Міжнародного кримінального суду, які вчиняються шляхом заподіяння шкоди довкіллю. За такого підходу екологічна шкода виступає матеріальною обставиною, релевантною для встановлення окремих елементів складу злочину та/або об'єктивної сторони відповідної форми індивідуальної кримінальної відповідальності (*actus reus*). Іншими словами, руйнування або забруднення довкілля може бути способом реалізації злочинного наміру та впливати на юридичну кваліфікацію діяння.

По-третє, до екологічних злочинів у розумінні Політики належать також злочини, які спричиняють екологічну шкоду як наслідок. У такому разі шкода довкіллю не обов'язково становить елемент складу злочину, однак має значення як контекстуальний чинник. Вона враховується під час оцінки тяжкості злочину, визначення його впливу, встановлення пріоритетності розслідування та переслідування, а також на стадії призначення покарання і вирішення питань репарацій [4].

Таким чином, запропоноване Офісом прокурора Міжнародного кримінального суду розуміння екологічних злочинів має прикладний і методологічний характер та спрямоване на інтеграцію екологічного виміру в процес реалізації юрисдикції Міжнародного кримінального суду без зміни переліку складів злочинів, установленого Римським статутом Міжнародного кримінального суду.

Наступним кроком є уточнення змісту категорій «природне середовище» та «екологічна шкода», оскільки саме вони форму-

ють матеріальну основу аналізованої Політики.

Станом на сьогодні в міжнародному праві відсутнє загально визнане універсальне визначення поняття природного середовища. З огляду на це у межах Політики застосовується функціональне та науково орієнтоване розуміння цієї категорії. Під природним середовищем пропонується розуміти цілісну систему Землі, яка охоплює біосферу, кріосферу, літосферу, гідросферу та атмосферу. Таке визначення ґрунтується на сучасних наукових підходах, що визнають взаємозалежність і динамічну взаємодію компонентів довкілля, які утворюють єдину екологічну систему [3].

У ширшому нормативному контексті поняття природного середовища доцільно тлумачити максимально широко, відповідно до того змісту, якого держави надавали йому в межах міжнародного гуманітарного права. Такий підхід зумовлений як еволюційним характером самого поняття довкілля, що розширюється у міру накопичення наукових знань, так і об'єктивною мінливістю природних процесів [1]. Отже, концепція природного середовища не є статичною, а відображає постійні трансформації екологічних систем і поглиблення їх наукового осмислення.

У свою чергу екологічна шкода у розумінні Політики означає будь-яке серйозне антропогенне знищення, погіршення стану або втрату природного середовища у наведеному вище розумінні. Йдеться не лише про фізичне руйнування чи забруднення окремих природних об'єктів, а й про негативний вплив на здоров'я населення, стабільність та функціонування конкретної екосистеми, включно з її нелюдськими компонентами. Таким чином, екологічна шкода охоплює як порушення структурної цілісності природних систем, так і підриєв їх здатності підтримувати життєдіяльність та екологічну рівновагу [8].

Надзвичайно важливо звернутися до аналізу засадничих принципів, що визначають стратегічний і операційний підхід Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду до реагування на екологічні злочини. Саме ці принципи формують концептуаль-

ну основу практичної діяльності Офісу на всіх етапах розслідування [5].

Так, стратегія та практична діяльність Офісу у сфері переслідування екологічних злочинів ґрунтуються на низці фундаментальних засад. Вони визначають змістовні орієнтири правозастосовної діяльності та забезпечують узгодженість підходів під час здійснення розслідувань і підтримання обвинувачення.

Одним із ключових принципів є інтерсекційність. Узгоджуючи свою діяльність з іншими програмними документами, Офіс застосовує інтерсекційний підхід під час відбору та пріоритезації справ, проведення розслідувань, підтримання обвинувачення, а також підготовки подань щодо відшкодування шкоди. Такий підхід передбачає визнання як історично сформованих, так і сучасних форм дискримінації та маргіналізації, виходячи з того, що окремі особи й спільноти можуть перебувати в нерівних позиціях влади та мати підвищену вразливість до шкоди через поєднання кількох ідентичнісних чинників.

До таких чинників належать, зокрема, раса, етнічне походження, національність, соціально-економічний статус, релігія, вік, статеві характеристики, гендер (включно з сексуальною орієнтацією, гендерною ідентичністю та самовираженням), кастова належність, належність до корінних народів, правовий статус або статус переміщення, інвалідність тощо. Інтерсекційний підхід дозволяє розглядати ці ознаки та їх взаємодію як структурні чинники, що можуть зумовлювати насильство та екологічну шкоду в конкретному контексті, а також враховувати диференційований вплив такої шкоди на життєві умови, можливості та соціальні взаємодії різних груп населення.

Наступним визначальним принципом є міждисциплінарність. Офіс прокурора Міжнародного кримінального суду виходить із того, що екологічні злочини за своєю природою є складними явищами, які виникають на перетині функціонування природних екосистем, соціальних процесів і правових механізмів регулювання. Їх ефективне розслідування неможливе виключно засобами юридичного аналізу. Саме тому Офіс засто-

совує міждисциплінарний підхід, що передбачає інтеграцію знань і методів із різних сфер — права, екологічних наук, технологій, охорони здоров'я, економіки, соціології тощо. Залучення такого спектра експертизи покликане забезпечити глибше розуміння характеру екологічної шкоди, її першопричин та наслідків як для людей, так і для інших компонентів природного середовища. Комплексний підхід дозволяє враховувати багатовимірність відповідних правопорушень і забезпечувати належну якість правозастосування на всіх стадіях діяльності Суду.

Третім принципом є справедливість між поколіннями. Усвідомлюючи, що екологічна шкода часто має тривалий і кумулятивний характер та впливає на умови життя майбутніх поколінь, Офіс приділяє особливу увагу вимогам справедливості у цьому вимірі. Такий підхід узгоджується з місією Міжнародного кримінального суду, закріпленою в Преамбулі Римського статуту Міжнародного кримінального суду, яка передбачає здійснення правосуддя заради нинішніх і прийдешніх поколінь [6]. У практичному вимірі це означає врахування довгострокових наслідків екологічної шкоди під час оцінки її тяжкості, а також забезпечення реальної участі дітей і молоді у процесах розслідування та кримінального переслідування злочинів, пов'язаних із довготривалими екологічними наслідками.

Окреме місце посідає принцип комплементарності. Відповідно до програмних заasad щодо комплементарності та співробітництва Офіс застосовує динамічне тлумачення цього принципу, розглядаючи себе як осередок міжнародного кримінального правосуддя. У межах свого мандата він прагне стимулювати та підтримувати зусилля національних органів влади й інших заінтересованих суб'єктів, спрямовані на стримування, запобігання та покарання екологічних злочинів. Такий підхід зміцнює взаємодію міжнародного й національного рівнів правозастосування та сприяє формуванню цілісної системи відповідальності за посягання на довкілля.

Висновки

Аналіз положень Політики щодо врахування екологічної шкоди в межах засто-

сування Римського статуту Міжнародного кримінального суду засвідчує її значення як інструменту інтеграції екологічного виміру в систему міжнародного кримінального правосуддя. Політика не розширює юрисдикцію Суду, проте формує методологічні орієнтири, відповідно до яких злочини, передбачені Статутом, оцінюються з урахуванням їх впливу на природне середовище. Запропоноване Офісом прокурора Міжнародного кримінального суду розуміння екологічних злочинів охоплює як діяння, у яких екологічна шкода є елементом складу злочину, так і випадки, коли вона виступає способом його вчинення або наслідком, що впливає на оцінку тяжкості, визначення пріоритетності переслідування та застосування репарацій. Водночас закріплені принципи інтерсекційності, міждисциплінарності, міжпоколінної справедливості та комплементарності забезпечують комплексний підхід до реагування на такі правопорушення. Отже, Політика слугує концептуальною основою для розвитку міжнародної практики притягнення до відповідальності за діяння, що спричиняють серйозну шкоду довкіллю, та сприяє посиленню ролі міжнародного кримінального права у захисті інтересів нинішніх і майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

1. Freeland, S. (2015). Addressing the intentional destruction of the environment during warfare under the Rome Statute of the International Criminal Court. *Intersentia*.
2. Gillett, M. (2022). Prosecuting environmental harm before the International Criminal Court. Cambridge University Press.
3. Inter-American Court of Human Rights. (2025, May 29). Advisory Opinion OC-32/25.
4. International Court of Justice. (2025, July 23). Advisory opinion on climate change.
5. International Criminal Court. Regulations of the Office of the Prosecutor. <https://www.icc-cpi.int/resource-library/core-legal-texts>
6. International Criminal Court. (1998). Rome Statute of the International Criminal Court (as amended). <https://www.icc-cpi.int/>

sites/default/files/2024-05/Rome-Statute-eng.pdf

7. Office of the Prosecutor of the International Criminal Court. (2025, December 4). Policy on Addressing Environmental Damage Through the Rome Statute. <https://www.icc-cpi.int/about/otp/otp-policies>

8. Sandoz, Y., Swinarski, C., & Zimmermann, B. (Eds.). (1987). Commentary on the Additional Protocols of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949. International Committee of the Red Cross.

**POLICY OF THE OFFICE OF
THE PROSECUTOR OF THE
INTERNATIONAL CRIMINAL COURT
ON ADDRESSING ENVIRONMENTAL
DAMAGE: APPLICATION OF THE ROME
STATUTE IN THE CONTEXT OF ARMED
AGGRESSION**

The article provides a comprehensive analysis of the Policy on Addressing Environmental Damage through the Rome Statute adopted by the Office of the Prosecutor of the International Criminal Court and examines its significance for the development of international legal mechanisms aimed at ensuring accountability for crimes involving environmental harm. The relevance of the study is обусловед by the growing scale of environmental degradation in the context of contemporary armed conflicts, in particular the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, which has been accompanied by the systematic destruction of natural ecosystems and significant long-term environmental consequences.

The article clarifies the meaning of the concept of “environmental crimes” within

the framework of the Policy and analyses approaches to integrating the environmental dimension into the exercise of the Court’s jurisdiction without formally expanding the list of crimes established by the Rome Statute. It is substantiated that environmental damage may constitute either a constitutive element of a war crime or a means of its commission, or may arise as a consequence influencing the assessment of gravity, case selection and prioritisation, and the application of reparations.

Particular attention is paid to the interpretation of the categories of “natural environment” and “environmental damage,” which are construed broadly in the Policy and in line with contemporary scientific understanding of ecosystem functioning. The study further examines the fundamental principles guiding the Office of the Prosecutor in this area, including intersectionality, interdisciplinarity, intergenerational equity, and complementarity, as well as their significance for shaping a comprehensive approach to the investigation and prosecution of crimes involving environmental harm.

The article concludes that the Policy represents an important step toward the “environmentalisation” of international criminal law and the development of a practice capable of ensuring a more effective response to serious environmental damage in the interests of present and future generations.

Keywords: environmental damage; International Criminal Court; armed conflict; compensation; liability for environmental harm; Office of the Prosecutor of the International Criminal Court; environmental security; war reparations.